Kuva: Joiku Rauhala.

Erkki Ollila
Erikoissuunnittelija, virkistyspalvelut
24.2.2014
REILA –hanke, kuntakokous, Ylitornio

Reittimerkinnät, Metsähallituksen malli

METSÄHALLITUS

Reittimerkinnät

- Termeistä:
- Reittimerkinnät
- Opasteet, viitat, merkinnät, viitoitus?
- Opastekokonaisuus – viitoitus
- Asiakkaan palvelupolku

METSÄHALLITUS

Viitoitusopas

- Viitoituksen kehittämisprojekti 2011, ohjeet käytössä 2012 →
- Tavoitteena oli kerätä ja jalostaa hyviä käytäntöjä viitoituksen suunnitteluun (ja toteutukseen), ”työkalupakki” Metsähallituksen suunnittelijoille.
- Rami.tuominiemi@metsa.fi

Oppaan kuusi periaatetta

Yksinkertainen reitistö – helpompi kävijöille, helpompi viitoittajalle

- reitistön yksinkertaistaminen

Jokainen eksyminen on turha

- reittimerkintöjen näkyvyys

Opastekokonaisuus on kaikille, ei vain insinööreille

- reittimerkintöjen roolin yksinkertaistaminen

Parempi valinnanvaran runsaus apteekissa kuin maastoreiteillä

- nimettyjen reittien lanseeraaminen, eri viittatyyppien roolittaminen

Hyvästä viitoituksesta olennaisen poimii kolmessa sekunnissa

- rengasreitit, kiertosuuntarajoittaminen, symboleilla opastaminen, eri viittatyyppien ulkonäkötekijät, etäisyysviittojen etappiajattelu

Opastauluilla myydään reitistöä, ei tympäännytetä kävijöitä

- karttatyöhön panostaminen

METSÄHALLITUS

1. Yksinkertainen reitistö

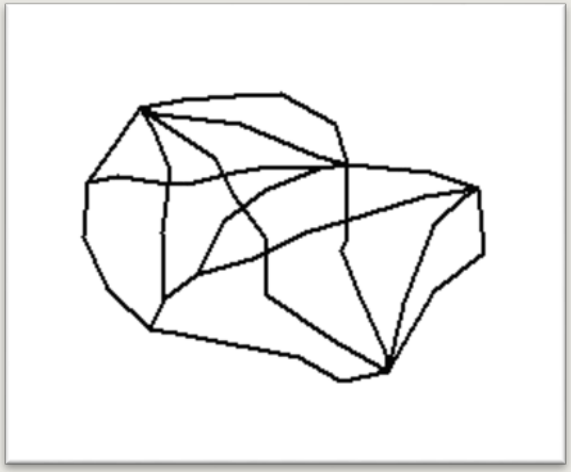

Esimerkki, kuinka polku-uraverkosto voisi ilman rajoituksia syntyä.

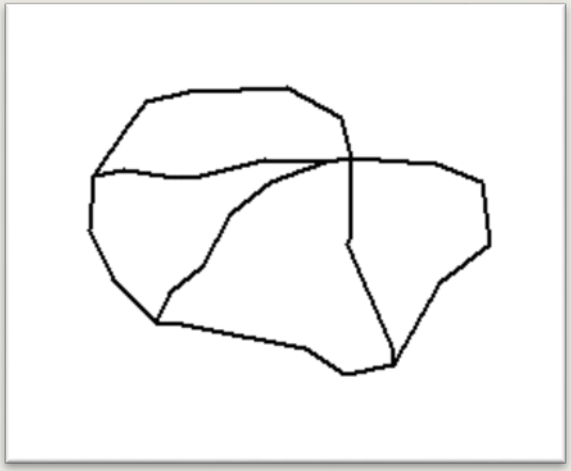

Uraverkostossa paljon sellaista, jonka poistaminen ei vaikuttaisi kulkuedellytyksiin

- Yksinkertainen on helpompi kävijöille, helpompi viitoittajalle
- Reitistötarpeita ei monestikaan peilata opastekokonaisuuden näkökulmasta – yksinkertaistamalla mennään yleensä aina oikeaan suuntaan
- Villisti syntyneet polut eivät ole sama kuin reitistö

2. Jokainen eksyminen on turha

- Reitistön merkkaamiseen pitää panostaa – kyse kävijäturvallisuudesta
- Reittimerkintöjä niin tiheään, että aina merkinnältä toiselle voi nähdä
- Reitinvarren arvokkaimmat maisematekijät (kuten aihkimännyt) on syytä jättää koskemattomiksi, sillä ne ovat olennainen osa reitistön vetovoimaa
- Huomioitava **vuodenajoista** ja vuorokaudenajoista johtuvat vaihtelut merkintöjen näkyvyydessä – lisäksi muistettava eriasteisesti värisokeat ihmiset
- Talvikäyttö on lisääntymässä

METSÄHALLITUS

1 Tunturiaavan luontopolku (5 km) vie kulkijan kierrokselle keskelle suoluontoa ja tarjoaa hienon näkymän tuntureiden ketjulle. Lintutornista voi tarkkailla suon siivekkäitä. Polun varren kosteikot on pitkostettu, ja jyrkimmissä rinteissä on portaat. Reitti on helppo, ja kuivalla säällä kierrettävissä lenkkareissa.

- *Lähtö- ja päätepiste: luontokeskus Naava*
- *Kesto: 2–3 tuntia*
- *Palvelut: Isokurun kota (tulipaikka, invakäymälä), Tiaislaavu (tulipaikka, kuivakäymälä, vesilähde)*
- *Ei talvikunnossapitoa, mutta talvisin Tiaislaavun kautta kulkee merkitty lumikenkäreitti Tunturiaavalle.*

2 Karhunjuomalammen reitti (8 km) kulkee Isokurun läpi, Kultakeron ympäri ja näyttää kävijälle upean poikkileikkauksen alueen geologiasta. Reitin varrella voi vierailla metsäsaamelaisten pyhillä paikoilla, kuten Pyhänkasteenlammella ja Uhriharjulla. Korkeuserot tuovat haastetta ja kurussa on paljon portaita. Reittiä on kuitenkin helppo seurata.

- *Lähtö- ja päätepiste: luontokeskus Naava*
- *Kesto: n. 3 tuntia*
- *Palvelut: Isokurun kota (tulipaikka, invakäymälä) ja Karhunjuomalammen päivätupa (tulipaikka, kuivakäymälä, vesilähde)*
- *Ei talvikunnossapitoa*

3 Noitatunturin valloitus (12 km) kuuluu jokaisen haastetta kaipaavan vaeltajan ohjelmaan. Noitatunturi, saamelaisten vanha seitatunturi, kurkottaa puiston korkeimpana huippuna 540 metrin korkeuteen. Huipulle kiipeäminen on reitin raskain osuus, mutta näkymät palkitsevat vaivan! Maasto on vaativaa ja reitti luokiteltu vaikeaksi. Suositeltu kiertosuunta on myötäpäivään.

- *Lähtö- ja päätepiste: luontokeskus Naava*
- *Kesto: n. 6 tuntia*
- *Palvelut: Isokurun kota (tulipaikka, invakäymälä), Oravalammen laavu (tulipaikka, kuivakäymälä, vesilähde), Karhunjuomalammen päivätupa (tulipaikka, kuivakäymälä, vesilähde)*
- *Ei talvikunnossapitoa*

4 Pyhä-Luoston retkeilyreitti (n. 35 km) yhdistää tunturit ja on kuljettavissa kesällä patikoiden ja talvella hiihtäen. Voit itse vaikuttaa matkan pituuteen ja haastavuuteen reittivalinnoillasi. Vaikka Pyhä-Luoston retkeilyreitti on luokiteltu vaativuudeltaan vaikeaksi, sopii se myös aloitteleville vaeltajille: välimatkat taukopaikkojen välillä ovat lyhyet ja reitti on hyvin merkitty.

- *Lähtöpiste: Naava tai Luoston portti*
- *Palvelut: Huttuloman autiotupa (liesi, kuivakäymälä, vesilähde), Huttujärven vuokratupa (takka, liesi, sauna, kuivakäymälä, vesilähde), Karhunjuomalammen, Kapustan ja Pyhälammen päivätuvat, Oravalammen ja Porontahtoman laavut, Lampivaaran laavu, Lampivaaran kahvila (sesonkiaikaan)*

5 Rykimä
kökanka
aloittele
reitin va
- *Läh*
- *Luost*
- *Kes*
- *Pal*

lähde
lamm
vaara
kana,
tuolil
- *Talv*

6 Luoston
Lapin lu
kulkee
jen aap
Korkeus
- *Läh*
- *Kes*
- *Pal*

van l
- *Ei t*

7 Ukko-Lu
taita Uk
keita nä
Pidemp
joisen s
Luoston
pänä ve
- *Läh*
- *Pal*
- *Ei t*

8 Luosto–
tunturil
Tunturil
tupa, vu
vaativa,
vuoksi v
- *Läh*

to-m
- *Pal*

autio
- *Ei t*

3. Opastekokonaisuus on kaikille, ei vain insinööreille

- Reittimerkintöjen rooliksi vain, että ne yksinkertaisesti opastavat kävijöitä pysymään reitistöllä, jolloin…
- reitistön kaikki osuudet voidaan merkitä keskenään samalla tavalla, esim. yhdellä tietynvärisellä maalitäplällä tai mahdollisella reitistön omalla logokilvellä
- vältytään ”insinöörimäisiltä” moniväriratkaisuilta, joilla huonot puolensa **(mutta myös hyviä puolia on!)**
- reitistön eri reiteille opastaminen ”ulkoistetaan” reittiristeysten viitoille

METSÄHALLITUS

4. Parempi valinnanvaran runsaus apteekissa kuin maastoreiteillä

- Vältetään liikaa valinnanvaraa eli ”Kaikki tiet vievät Roomaan” -tyyliä
- Kaikkia kävijöitä ei pystytä miellyttämään
- Pääkävijäryhmille lanseerataan nimetyt reitit, joille ohjataan reitinnimiviitoilla
- Kiintopisteistä tiedotetaan etukäteen etäisyysviitoilla, kohdalla paikannimiviitoilla
- Reitit etenevät määrätietoisesti pisteestä A pisteeseen B

METSÄHALLITUS

5. Hyvästä viitoituksesta olennaisen poimii kolmessa sekunnissa

- Rengasreittien suosiminen, kulkusuuntien rajoittamisella lisäkeveyttä
- Viitoituksesta yksikielinen, symboleihin ja opastauluihin tukeutuen
- **Reittivaativuusluokituksen** merkit eivät saa sekaantua reittimerkintöihin, myös liika ahtaus/raskaus riskinä viitoituksessa
- Lisäkeinoja selkeyttämiseen: etäisyysviittojen etappiajattelu, näkyvyyssuuntien rajoittaminen, sarkainajattelu jne.

METSÄHALLITUS

6. Opastauluilla myydään reitistöä, ei tympäännytetä kävijöitä

- Kaiken muun lisäksi myös opastaulujen syytä olla mietittyjä ja tiivistettyjä sekä ulkoasultaan selkeitä ja huoliteltuja
- Liika ahtaus vaarana; kaikkea ei ole pakko ahtaa yhteen karttaan
- aineiston jakaminen kesä- ja talvikarttaan
- ahtaimpien reittikeskittymien kuvaaminen suurimittakaavaisten leikekarttojen avulla (zoom-leikkeet)

Esimerkkejä

Luettavuus ja sisältö

METSÄHALLITUS

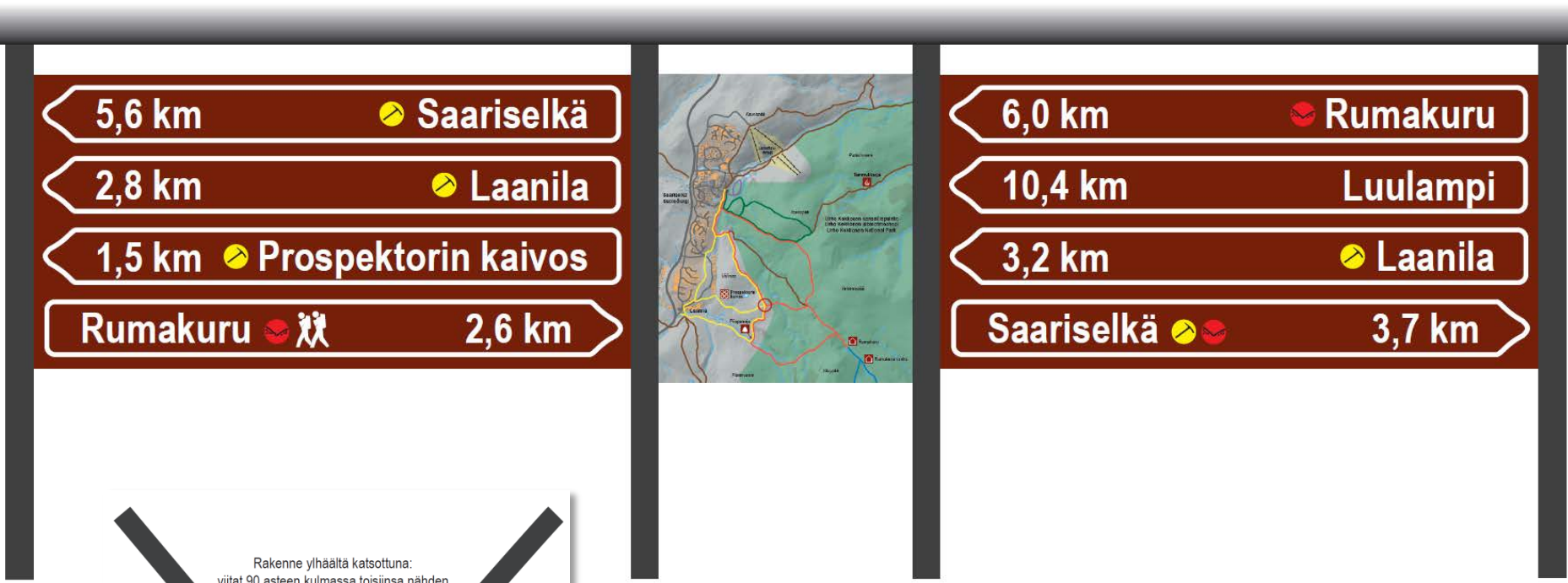

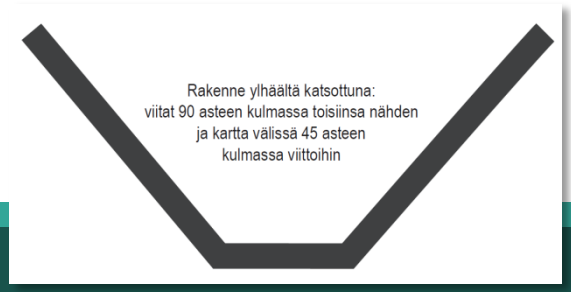

Matkailukeskuksien vaatimuksia

Saariselältä risteysviitan luonnos. Asennukset kesällä 2016

METSÄHALLITUS

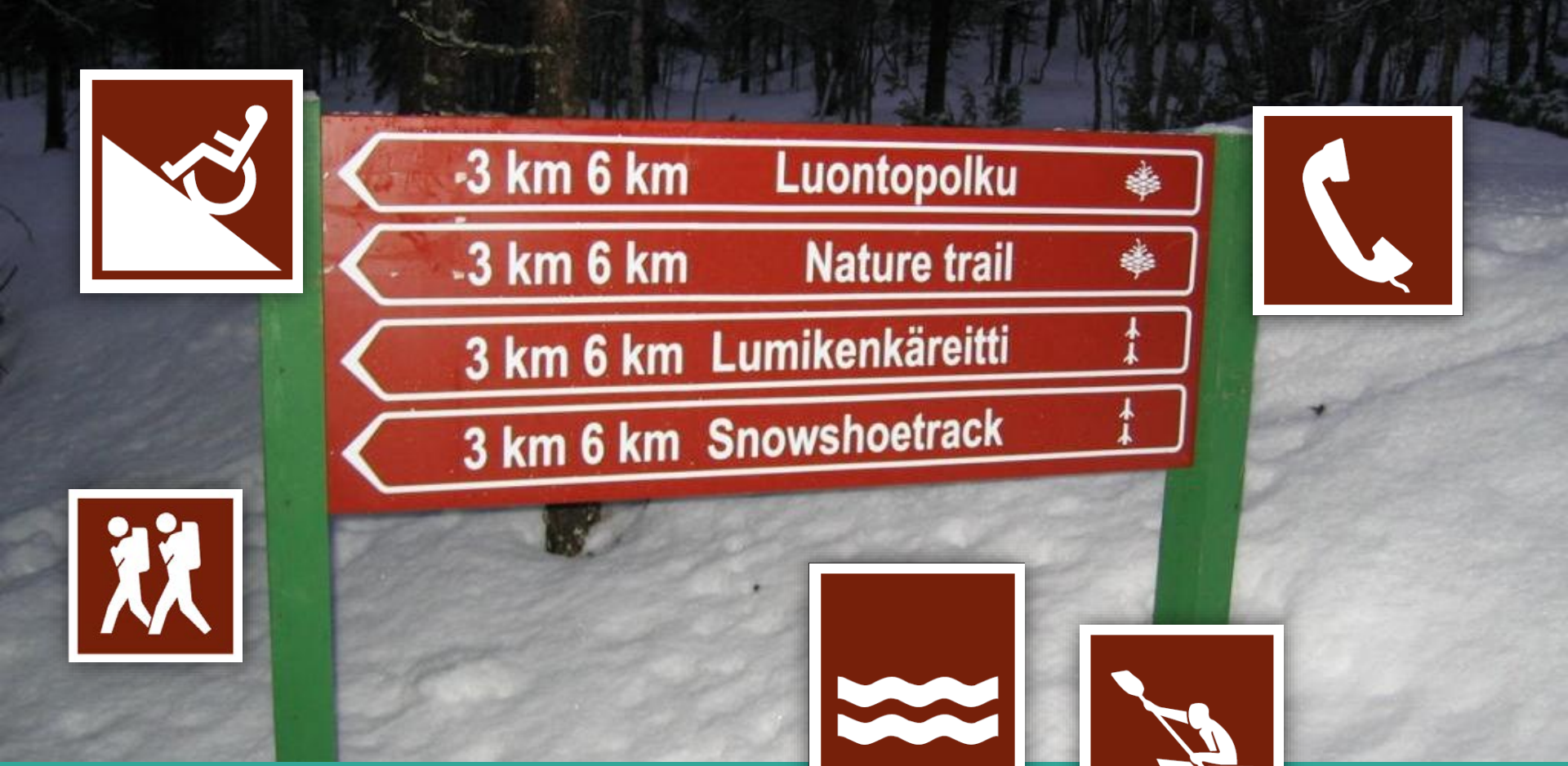

Kieliversiot, symbolit

Ymmärtääkö Kiinalaiset saman symbolin?

METSÄHALLITUS

Merkkien kestävyys

Puu, kestopuu, metalli, yhdistelmät

METSÄHALLITUS

Merkkien kestävyys

Tiilikkajärven 2005 rakennetut viitat. Haalistuneet symbolimerkit vaihdettiin 2014.
Puurakenteet on hyvässä kunnossa, paikka aurinkoinen.

METSÄHALLITUS

Merkkien kestävyys

Ruostuva teräs, kestävä ratkaisu?

METSÄHALLITUS

Merkkien kestävyys

METSÄHALLITUS

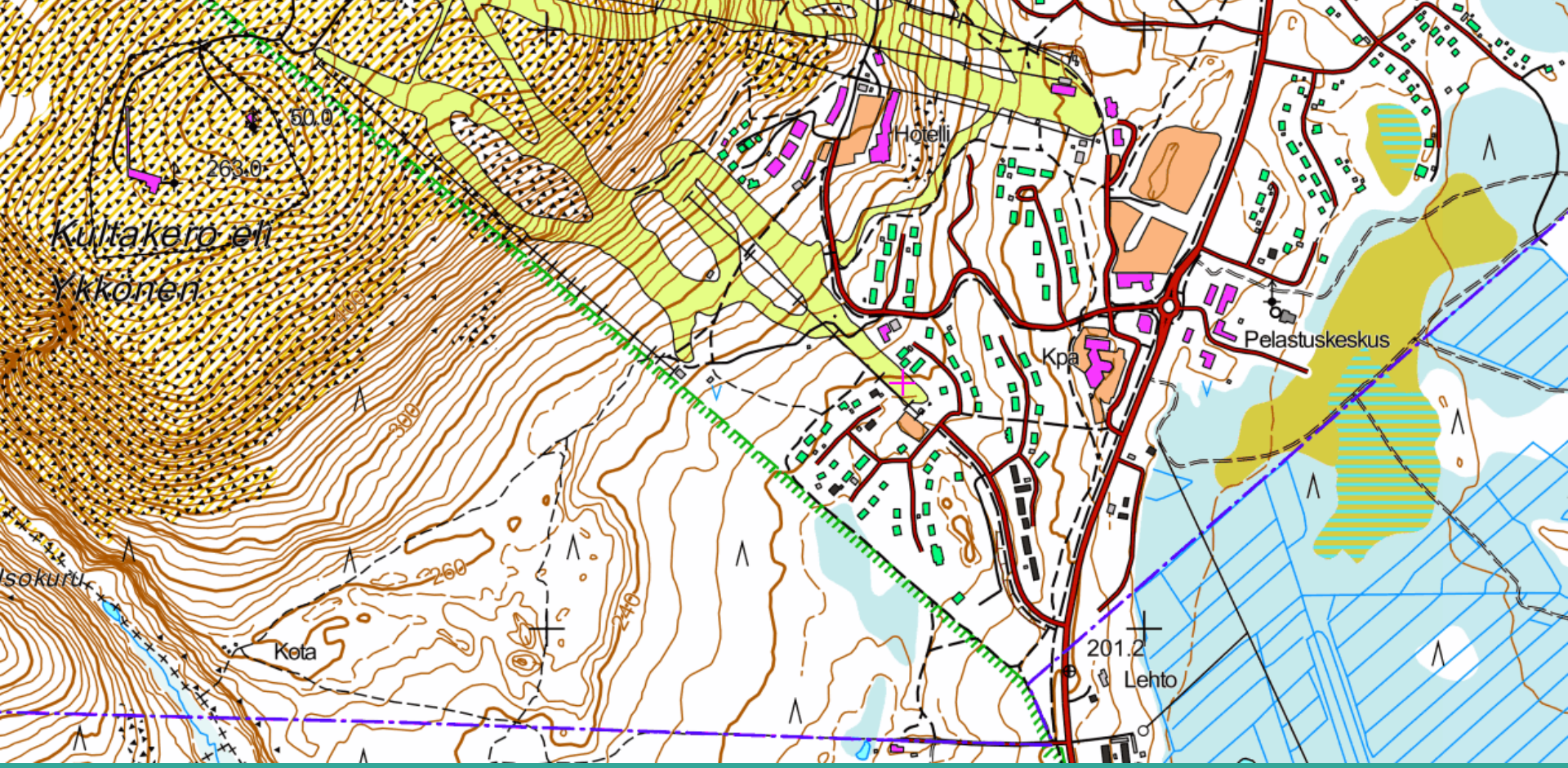

Matkailukeskuksen näkökulma?

Millä saadaan asiakas ylipäätään reitille ja sen alkuun? Reittien pitäisi lähteä hotellin ovelta – suunnittelu mukaan jo kaavoitusvaiheessa. Ongelmia esim. Pyhätunturilla.

METSÄHALLITUS

Kiitos!

Erkki.ollila@metsa.fi

METSÄHALLITUS